

Klagenemnda for miljøinformasjon



Nemndsvedtak i sak 2010/03

Klager: Interessegruppa Mer Villmark Nå!
v/ Bård Andersen
Skaubakken
1798 AREMARK

Innklaget: Havass Skog BA
Storgt. 55
1870 ØRJE

Saken gjelder:

Krav om informasjon om pågående skogbrukstiltak (hogst).

Sakens bakgrunn:

Interessegruppa Mer Villmark Nå! (IMVN) satte den 10.12.2009 muntlig fram krav overfor Havass Skog BA om opplysning om ”hvor Havass Skog BA hadde pågående skogsdrift denne dagen.” Klager fikk ikke svar på spørsmålet.

I brev av 13.12.2009 gjentok IMVN kravet og ba da skriftlig om å få utlevert miljøinformasjon om ”pågående og avsluttede skogbrukstiltak”. I brev av 11.01.2010 avslø Havass Skog BA kravet og ga følgende begrunnelse:

*Vi mener at informasjon om **hvor** Havass Skog BA utfører skogsdrift på vegne av en eller flere skogeiere, er spørsmål av generell karakter. Dette kan ikke ansees å være miljøinformasjon i henhold til § 16 i miljøinformasjonsloven. Dette er ikke et spørsmål om miljøinformasjon knyttet til våre innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.*

Dette er også et spørsmål som må rettes til den enkelte virksomhet (Skogeier) jf § 16 i miljøinformasjonsloven. Vi har ikke anledning til å gi ut informasjon om hvilke skogeiere som utfører skogsdrift og hvor disse blir drevet i øyeblikket.

Slik vi ser det er vi ikke forpliktet til å svare på dette spørsmålet i henhold til ISO 14001 eller miljøinformasjonsloven.

IMVN har påklaget avslaget. I klagen skriver IMVN følgende:

Interessegruppa Mer Villmark Nå overvåker skogbruksaktivitet og undersøker miljøkonsekvenser og etterlevelse av Skogloven med miljøforskrift og miljøstandarden ISO 14001 med tilleggsdokumentene Levende Skog-standard og PEFC, og evt. annet relevant lovverk.

Vi vil:

- Publisere våre funn for å påvirke lovverk, forskrifter og standardregler i retning forbedrede miljøhensyn
- Stille til ansvar aktører som bryter overnevnte
- Forsøke å stanse med lovlige midler aktivitet som har alvorlige miljøkonsekvenser.

På den bakgrunn og særlig siste punkt, er det helt nødvendig for oss å kunne være tilstede når aktivitet pågår. Da aktivitet med store miljøkonsekvenser kan skje hvor som helst der skogbrukstiltak pågår, er eneste mulighet til å komme raskt tilstede å kontakte sertifiserende virksomhet (sertifikatholder) som vanligvis også administrerer skogbrukstiltaket (skogsdriften). "Alternativet" ville være å til enhver tid å ha full oversikt over hele det geografiske området hvor skogbrukstiltak kan forekomme, og så ved identifikasjon kontakte grunneier. Dette er som alle forstår en umulighet så lenge vi ikke, som i Sverige, har meldeplikt for skogbrukstiltak med info off. tilgjengelig (senest 3 uker før tiltaket iverksettes).

Det er også verdt å merke seg at miljøinfo som etterspørres er samlet inn og verdivurdert før skogbrukstiltaket iverksettes og inngår i den samlede miljøinfo som hittil har vært tilgjengelig etter driften. Skal relevansen i denne info kunne vurderes av oss må vi besøke lokaliteten før driftsstart. Skal miljøorganisasjoner eller andre kunne følge med på aktiviteter som kan ha store miljøkonsekvenser i norske skoger, må den umiddelbart kunne få svar fra sertifiserende virksomhet på spørsmål om hvor det utføres skogbrukstiltak (skogsdrift) i øyeblikket. Det er å anse som en forespørsel om en spesifisert drift.

Som nevnt over mener vi §2(1)b i Miljøinformasjonsloven hjemler rett til innsyn i miljøinfo om planlagte, pågående og avsluttede skogbrukstiltak (skogsdrifter). Vi mener at det som i §16 omtales som innsatsfaktorer og produkter som kan medføre ikke ubetydelig påvirkning av miljøet er Havass Skog Ba's innkjøpte skogentrepriser og omsatt tømmer.

For øvrig viser vi til redegjørelse fra Nemko AS (sertifikatgiver) om rett til innsyn i miljøinformasjon, gitt i brev til oss. Her poengteres sertifiserende bedrifts (virksomhets) plikt til å informere om miljøaspekter til eksterne som etterspør slik info.

Redegjørelsen fra Nemko AS (sertifiseringsbedrift) som er omtalt i klagen lå vedlagt klagen. Følgende hitsettes fra Nemkos uttalelse til klager, vedrørende forholdet mellom ISO 14001-standarden og miljøinformasjonsloven:

Som du ser i det nederste avsnittet åpner standarden for et valg for bedriften om de skal informere om sine vesentlige miljøaspekter. Norsk lov om miljøinformasjon kommer her inn og regulerer dette feltet, det skal gis svar på relevante spørsmål til organisasjonens vesentlige miljøaspekter.

Levende Skogs krav om miljøinformasjon er blitt prøvet flere ganger i Klagenemnda, og det er definert at informasjon relatert til driftsmessige forhold er miljøinformasjon som interesseparter har anledning til å få innsyn i.

Spørsmålet om å svare er altså hjemlet i 14001 standarden, og hva de skal svare på er hjemlet i Miljøinformasjonslov med Klagenemndas presisering.

Havass Skog BA har i klagesaken vist til sitt svar til klager gjengitt ovenfor, og uttalt at innklagede ut over dette ikke har noe å tilføye i saken.

Nemndas vurdering:

Nemnda skal ta stilling til hvorvidt miljøinformasjonsloven gir rett til å kreve informasjon om hvor Havass Skog har pågående skogsdrifter, det vil si hvor selskapet selv eller underentreprenør engasjert av selskapet foretar hogst i regi av selskapet. I realiteten er dette både et krav om å få vite *hvor* skogsdrifter skjer og et krav om *når* en eventuelt har krav på å få slik kunnskap. Nemnda ser først på spørsmålet om selskapet har informasjonsplikt om *hvor* det foretas hogst.

Nemnda har ved vurderingen delt seg i et flertall og et mindretall.

Flertallet (Gunnar Bodahl Johansen og Ragnhild Noer) ser saken slik:

Informasjonsplikt om hvor det gjennomføres skogsdrifter

”Planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter” anses som miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven (mil.) § 2 første ledd b. Dette omfatter etter forarbeidene for eksempel ”fysiske tiltak, slik som oppføring av bygninger, graving (...) samt aktiviteter som påvirker miljøet på andre måter, slik som for eksempel støyende virksomhet eller jakt og fiske”, jf ot. prp nr 116 (2001-2002) side 144 høyre spalte. På denne bakgrunn mener flertallet at opplysning om hvor det gjøres inngrep i naturen i form av hogst, er miljøinformasjon.

Et krav om informasjon om hvor det skjer hogster er slik nemndas flertall ser det, ikke for generelt formulert, jf mil. § 16 tredje ledd. Det er vanskelig å kreve en mer presis angivelse så lenge den som spør ikke vet noe om hogsten. Det kan heller ikke være grunn til å kreve at informasjonssøker i dette tilfelle begrenser spørsmålet til å gjelde et nærmere bestemt geografisk område, for eksempel spesielle kommuner. Nemndas flertall legger til grunn at det gjelder et begrenset antall hogster som pågår til enhver tid, og selskapets virksomhet er i følge nettsidene avgrenset til deler av Akershus og Østfold. Å kreve at informasjonskravet begrenses til nærmere avgrensede områder ville dessuten ha liten hensikt all den stund informasjonssøker kunne omgå dette ved å dele opp informasjonskravet i flere spørsmål.

Spørsmålet er videre om opplysningene kan anses som informasjon om Havass’ virksomhet, eller om det må anses som informasjon om skogeiers eiendom og virksomhet, og derfor må rettes til skogeier, jf mil. § 16 første ledd. Nemnda konkluderte i sak 2009/05 med at krav om utlevering av miljørapportskjema, som gjaldt informasjon om gjenstående livsløpstrær m.v. på skogeiers eiendom etter hogst, måtte rettes mot skogeier.

Miljørapportskjemaet inneholdt detaljert informasjon om skogeiers eiendom. I denne saken gjelder informasjonskravet kun opplysning om hvor det foretas hogst i Havass’ regi. Det er derfor ikke i samme grad snakk om at en tredjemann pålegges å utgi informasjon om forhold som primært gjelder en annens eiendom og virksomhet. Dette taler for at Havass’ selv har et informasjonsansvar.

Informasjonskravet gjelder situasjoner hvor Havass påtar seg ansvaret for å få gjennomført hogsten etter at de har inngått tømmerkjøpsavtale med skogeier. Etter det nemnda har forstått, er dette en normal del av Havass’ virksomhet. Det kan derfor vanskelig sies at dette ikke gjelder forhold ved Havass’ virksomhet etter mil. § 16. Det forhold at det ikke er Havass selv

som utfører hogsten kan ikke være avgjørende når Havass har kjøpt tømmeret og inngått avtale med skogentreprenør om å gjennomføre hogsten og selv står ansvarlig for å sertifisere tømmeret. Det følger dessuten av mil. § 9 at selskapet plikter å ha kunnskap om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og hogster av et visst omfang kommer inn under dette, jf nærmere nedenfor om dette.

Det er videre nødvendig for klager å få informasjon om hvor det foregår hogst for eventuelt å kunne kontrollere hogsten så tidlig som mulig, slik klager ønsker. Slik informasjon kan i praksis bare innhentes hos tømmerkjøperne. Derfor tilsier også formålet bak loven at dette er informasjon som selskapene bør ha plikt til å gi ut.

I sak 2009/03, som for øvrig stod mellom de samme parter som i nærværende sak, kom nemnda til at klager måtte henvende seg til skogeier som rette adressat. I den saken ble det imidlertid tatt utgangspunkt i at det innklagede selskapet hadde en annen rolle enn det som er tilfelle i nærværende sak. I denne saken er selskapet ansvarlig for gjennomføringen av hogsten og sertifiseringen av det tømmeret som de har kjøpt, jf ovenfor. Informasjonskravet gjaldt dessuten hogster fram i tid, og ikke pågående hogster som her.

På bakgrunn av ovennevnte momenter har flertallet kommet til at kravet må anses å gjelde forhold ved Havass' drift, og at kravet da kan rettes mot selskapet.

Spørsmålet er videre om kravet gjelder informasjon om forhold ved Havass' virksomhet som "kan medføre en ikke ubetydelig virkning på miljøet", jf mil. § 16 første ledd. Gjennomføring av tømmerhogster av en viss størrelse omfattes etter nemndas syn av bestemmelsen. Arealbruk som følge av virksomheten omfattes av kunnskaps- og informasjonsplikten, jf ot.prp. nr 116 side 155 høyre spalte, og det samme gjelder forbruk av eller utnyttelse av naturressurser, jf side 155 venstre spalte. Også dette vilkåret må derfor anses omfattet.

Tidspunktet for informasjonen

Som nevnt innledningsvis inngår det i klagers krav i saken at informasjonsplikt om hvor det foregår hogst må gjelde *omgående*. Klager mener at retten til informasjon gir Havass plikt til å informere om *pågående* skogsdrifter. I praksis krever klager å kunne henvende seg til Havass og umiddelbart få vite hvor i øyeblikket det gjennomføres hogst.

Det følger av mil. § 18 fjerde ledd at:

Den som mottar et krav om miljøinformasjon, skal avgjøre dette og utlevere informasjonen snarest mulig og senest innen en måned etter at kravet er mottatt.

Det er i forarbeidene til bestemmelsen i Ot. prp. 116 (2001-2002) på side 172 første spalte skrevet at

Etter fjerde ledd første punktum skal virksomheter som mottar krav om miljøopplysninger utlevere disse snarest mulig. Hva som er snarest mulig må vurderes konkret. I enkle saker, hvor det kan henvises til eksisterende opplysninger eller hvor svar kan gis uten nærmere undersøkelser, må svar gis i løpet av noen dager. Bestemmelsen setter en absolutt frist på en måned for å utlevere opplysningene, med mindre unntaksregelen i annet punktum kommer til anvendelse.

Nemnda antar at opplysninger om hvor det pågår hogst vanligvis vil være tilgjengelig informasjon som relativt raskt bør kunne oversendes. Dersom det foreligger forhold som gjør det vanskelig å besvare kravet, må Havass i alle fall svare innen en måned.

Konklusjonen blir i tråd med flertallets syn: Klagen tas til følge, men med den presiseringen at fristen for å gi svar reguleres av § 18 fjerde ledd.

Mindretallet (Pihlstrøm) ser saken slik:

Det er skogeier som er rette virksomhet til å besvare et informasjonskrav som gjelder skogsdrift på en eiendom. Mindretallet viser til nemndas avgjørelser i sakene 2009/05 og 2010/08, og henvisningene der til skogloven og forarbeidene til miljøinformasjonsloven. Denne saken er også nært beslektet med spørsmålet som er avgjort i sakene 2010/04, 05, og 06, hvor nemnda avslår innsynskravet.

Et informasjonskrav om pågående hogster kan således ikke rettes mot selskapet som er innleid for å gjennomføre hogst. Generelle henvendelser til bedrifter om ”hvem dere for tiden utfører oppdrag for” ligger etter mindretallets syn utenfor informasjonsplikten i mil. § 16. Informasjonssøker må derfor henvende seg til skogeier for å få informasjon om pågående hogster.

Mindretallet legger videre til grunn at næringslivet kan bli påført en tilleggsbyrde som lovgiver ikke har tatt høyde for dersom enhver kan kreve utlevert informasjon om hvor en virksomhet for tiden utfører oppdrag og for hvem. Slik informasjon vil i realiteten røpe et kunde- /leverandørforhold.

Under enhver omstendighet mener mindretallet at informasjonskravet i denne saken er å anse som taushetsbelagt informasjon etter mil. § 17 (1) bokstav c. Opplysninger om hvem som er en bedrifts kunde eller leverandør vil etter mindretallets syn være i kjerneområdet for hva som anses for å være konkurransesensitiv informasjon. Etter mindretallets syn er det reell fare for at slik informasjon kan misbrukes til skade for innklagede av norske og utenlandske aktører. De faktiske forhold i denne saken er av annen karakter enn det som er avgjort i Rt. 2010 s.385 (Løvenskiold), hvor opplysninger om hvor den gamle skogen var, ikke var å anse som forretningshemmelig på skogeiers hånd.

Vedtak:

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser § 19 fattes følgende vedtak:

Klagen tas delvis til følge.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter miljøinformasjonsloven kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har framsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

08.09.2010

Ragnild Noer
Leder

Gunnar Bodahl-Johansen

Andreas Pihlstrøm